

การศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Attitude towards Volunteer Activities of Students in the Faculty of Humanities of Chiang Mai University

สตัยบัน กาวิชัย^{1*}Sattayaban Gawichai^{1*}

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้านี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แยกตาม เพศ ชั้นปี 2) เพื่อเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่แยกตามเพศ ชั้นปี และสถานะการกู้ยืมเพื่อการศึกษา 3) เพื่อศึกษาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ การปรับปรุงกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สัญชาติไทย ที่กำลังศึกษา ปีการศึกษา 2565 จำนวน 360 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้วิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้การทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อยแยกตาม เพศ และชั้นปีการศึกษา อยู่ระดับมาก 2) นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีเจตคติด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อแยกตามชั้นปีการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่เรียนชั้นปีที่ 1 กับชั้นปีที่ 2 และ 3 มีเจตคติภาพรวมด้านความรู้สึกรวมกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อเปรียบเทียบนักศึกษาที่มีสถานภาพการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษาต่างกันพบว่า นักศึกษามีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 3) กลุ่มตัวอย่างมีข้อคิดเห็นเสนอแนะว่าควรจัดกิจกรรมที่ไม่กระทบกับการเรียน รูปแบบกิจกรรมหลากหลาย และควรปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์ให้น่าสนใจมากขึ้น

คำสำคัญ: เจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Abstract

The aims of this study are 1) to examine and compare attitude levels towards volunteer activities among students from the Faculty of Humanities at Chiang Mai University, classified by gender and academic year; 2) to compare attitude levels towards volunteer activities among these students according to their gender, academic year, and Student Loan Fund (SLF) status; and 3) to examine opinions and suggestions for improving volunteer activities within the Faculty of Humanities at Chiang Mai University. The study sample consisted of 360 Thai students from the Faculty of Humanities at Chiang Mai University, enrolled in the academic year 2022, selected through stratified random sampling. The research instrument used was a questionnaire. The statistical methods used for data analysis included frequency, percentage, mean, standard deviation, independent samples t-test, and one-way analysis of variance. The results showed that 1) the overall attitude levels towards volunteer activities among students, both as a whole

¹ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เชียงใหม่ 50200

¹ Faculty of Humanities, Chiang Mai University, Chiang Mai, 50200

*Corresponding author: e-mail: Sattayaban.g@cmu.ac.th

Received: October 4, 2023, Accepted: December 23, 2023, Published: August 3, 2024

and when categorized by gender and academic year, were high. 2) There were statistically significant differences in behavioral attitudes between students of different genders at the 0.05 level. When categorized by academic year, first-year students showed statistically significant differences in overall feelings and emotions compared to second and third-year students at the 0.05 level. Moreover, students with different student loan statuses exhibited statistically significant differences in attitudes towards behavioral expression in volunteer activities at the 0.05 level. 3) Participants suggested that activities should not interfere with their studies, should be diverse in format, and the promotional methods should be improved to be more appealing.

Keywords: attitude towards volunteer activities among students, Faculty of Humanities, Chiang Mai University

บทนำ

ตามที่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) จัดทำขึ้นในช่วงเวลาการปฏิรูปประเทศ และสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและสามารถเชื่อมโยงกันมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ และมีความสุข โดยมีสุขภาพและสุขภาพที่ดี ครอบครัวอบอุ่น ตลอดจนเป็นคนเก่งที่มีทักษะความรู้ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ต่อเนื่องตลอดชีวิต ตามเป้าหมายรวม ข้อที่ 1 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติยังกำหนดไปถึงลักษณะการเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองต้นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบและทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง และมีความเป็นไทย (สำนักงานคณะกรรมการการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560)

จากยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (พ.ศ.2560 - 2564) สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษาสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้ตระหนักถึงการกิจสำคัญของการสถาบันอุดมศึกษาในการพัฒนาศักยภาพนิสิต นักศึกษาและงานด้านพัฒนาคุณภาพนักศึกษา เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และสามารถแข่งขันในตลาดแรงงานภายในประเทศและต่างประเทศได้ รวมถึงการพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ที่ต้องมีความรู้เชิงลึกในสาขาวิชาเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่และการพัฒนานวัตกรรม มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง มีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ในอนาคต มีทักษะการสื่อสาร การรักสุขภาพเอกลักษณ์ และเข้าใจสังคมอื่น สามารถอยู่ร่วมกันได้โดยปกติสุข นักศึกษาจะต้องมีความสามารถทางด้านคนและสังคมหรือ Soft Skill เป็นหนึ่งในทักษะที่จะช่วยในการทำงานให้ประสบความสำเร็จและก้าวหน้า ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้านใหญ่ ๆ คือ 1. ทักษะด้านการคิด 2. ทักษะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ 3. ทักษะการถามและฟัง ดังนั้น การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนานักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจึงมุ่งเน้นการพัฒนา Soft Skill ที่สามารถนำไปใช้ในการดำรงชีวิต และสามารถสร้างอนาคตของตนเอง และเป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม (สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2561)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สถาบันอุดมศึกษาที่เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนานักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม เป็นการพัฒนาทักษะทางด้าน Soft Skill ตามยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา เพื่อปลูกฝังนักศึกษาให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคม ตามประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เรื่องข้อกำหนดพฤติกรรมด้านคุณธรรม จริยธรรม ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งได้แจ้งแนวทางการผลิตบัณฑิตที่พึงประสงค์ไว้ดังนี้ 1. มีความซื่อสัตย์ สุจริต 2. มีความรับผิดชอบ และ 3. มีจิตอาสา (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2558) เห็นได้ว่ามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ได้ให้ความสำคัญกับการตระหนักถึงประโยชน์สาธารณะ มุ่งเน้นการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ ไม่นิ่งเฉย ให้ความสนใจในกิจกรรมทางสังคม นอกจากนี้ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ยังได้รับบุคลลักษณะอันพึงประสงค์ของการเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ CMU Smart Student โดยหนึ่งในคุณลักษณะที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ให้ความสำคัญคือ Smart Heart : นักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เป็นผู้ที่มีจิตอาสา ซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เมื่อสำเร็จการศึกษา

ออกไปทำงานที่ไหนก็มีจิตอาสาที่จะทำงานเพื่อองค์กร เพื่อส่วนรวม เมื่อทำงานที่ได้รับมอบหมายก็ทำหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และรับผิดชอบ เพื่อให้งานสำเร็จอย่างมีคุณภาพ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2562)

คณะมนุษยศาสตร์ ในฐานะหน่วยงานภายใต้สังกัดของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีจิตสาธารณะของนักศึกษา และได้มีการสอดแทรกกิจกรรมหรือหลักสูตรต่าง ๆ ในชั้นเรียนในบางสาขาวิชา เพื่อให้นักศึกษาได้ตระหนักถึงการมีจิตสาธารณะ รวมไปถึงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบและดูแลการจัดกิจกรรมสร้างเสริมคุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งจะอยู่ในสังกัดหน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษา งานบริการการศึกษาและพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ที่คอยดูแลและรับผิดชอบในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของนักศึกษาภายในคณะฯ รวมถึงกิจกรรมจิตอาสาที่นักศึกษาให้ความสนใจ และการจัดทำโครงการหรือการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมจิตอาสาของนักศึกษาในสังกัด จากสถิติที่ผ่านมาพบว่าในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในคณะมนุษยศาสตร์มีนักศึกษาให้ความสนใจเข้าร่วมไม่มากนัก และส่วนมากจะเป็นการเข้าร่วมตามเงื่อนไขการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้ว่ากิจกรรมหรือโครงการจิตอาสาที่จัดขึ้นอาจยังไม่สามารถดึงดูดหรือตอบสนองความสนใจของนักศึกษาได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยเห็นว่าการพัฒนากิจกรรมจิตอาสาที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา เป็นกิจกรรมที่สามารถนำไปสู่การเสริมสร้างให้นักศึกษาเป็นนักศึกษา CMU Smart heart ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยพิจารณาทั้งมิติด้านความรู้ ด้านอารมณ์ความรู้สึก และด้านแนวโน้มการแสดงออกของนักศึกษา (ศุภวัฒน์, 2553) เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการพัฒนาปรับปรุงโครงการกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เพื่อให้มีความน่าสนใจและดึงดูดนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ให้เข้าร่วมกิจกรรมได้มากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ทั้งกลุ่มรวมและกลุ่มย่อย จำแนกตาม เพศ และชั้นปี
2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสถานะการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ในการปรับปรุงกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สมมติฐานการวิจัย

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน
2. นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน
3. นักศึกษาที่มีสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. ต่างกัน มีเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สัญชาติไทย ที่มีสถานะกำลังศึกษา ในปีการศึกษา 2565 จำนวนทั้งหมด 3,175 คน สุ่มกลุ่มตัวอย่าง จากประชากรนักศึกษาทั้งหมดด้วยสูตร Yamane (1967) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน โดยผู้วิจัยดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามขั้นตอนดังนี้ 1) จำแนกประชากรตามชั้นปี 2) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปี และ 3) สุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้นปี จำนวน 360 คน ดังรายละเอียดในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ชั้นปีการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่างที่กำหนด	กลุ่มตัวอย่างที่เก็บได้จริง
ชั้นปีที่ 1	854	97	66
ชั้นปีที่ 2	748	85	133
ชั้นปีที่ 3	776	88	130
ชั้นปีที่ 4	797	90	31
รวม	3,175	360	360

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นจากแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการหาค่าความสอดคล้องภายในด้วยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.83 โดยลักษณะแบบสอบถามแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ชั้นปี และสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. รวมทั้งหมดจำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสา เป็นการวัดระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ความเข้าใจ ด้านความรู้สึกและอารมณ์ และด้านพฤติกรรม ตามองค์ประกอบในการวิเคราะห์เจตคติ (ศุภวัฒน์, 2553) รวมทั้งหมด 16 ข้อ โดยแบบสอบถามครั้งนี้ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน จากนั้นได้นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง และได้คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.6 ไว้ หลังจากนั้นปรับปรุงแบบสอบถามก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ไปหาค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่น เพื่อตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทำหนังสือขออนุญาตคณะบดีคณะมนุษยศาสตร์เพื่อดำเนินการวิจัย ในการเก็บกลุ่มตัวอย่างนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปีการศึกษา 2565
2. แบ่งแบบสอบถามตามสัดส่วนจำนวนนักศึกษาในแต่ละชั้นปี
3. ประสานผู้ช่วยวิจัยในการช่วยเก็บแบบสอบถาม ผ่านตัวแทนผู้นำนักศึกษาแต่ละชั้นปี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ และค่าร้อยละเพื่อศึกษาข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ชั้นปีที่กำลังศึกษา และสถานภาพการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ.
2. ใช้การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์ (บุญชม, 2554) ดังนี้ ค่าเฉลี่ย 4.51–5.00, 3.51–4.50, 2.51–3.50, 1.51–2.50 และ 1.00–1.50 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อกิจกรรมจิตอาสาในระดับมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตามลำดับ
3. ใช้การทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นแบบอิสระต่อกัน (Independent t-test) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างนักศึกษาเพศชาย และนักศึกษาเพศหญิง
4. ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยวิธี F – test เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ชั้นปีที่ 1, 2, 3, และ 4
5. ใช้การทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นแบบอิสระต่อกัน (Independent t-test) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างนักศึกษาที่มีสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. กรอ. และไม่มีสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ.

6. ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อสรุปข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลการวิจัย

จากการทำวิจัยโดยใช้เครื่องมือวิจัย คือ “แบบสอบถามเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่” ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยโดยตรวจหาความเที่ยงตรงของเนื้อหา และหาค่าความสอดคล้องจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน และได้การรับรองการยกเว้นพิจารณาจริยธรรมโครงการวิจัย โดยคณะกรรมการจริยธรรมวิจัยในคน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ผลการวิจัยแสดงดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 360 คน พบว่า เป็นนักศึกษาเพศชาย จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 เพศหญิง จำนวน 242 คิดเป็นร้อยละ 67.2 แบ่งเป็นระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 18.3 ระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 36.9 ระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 36.1 และระดับชั้นปีที่ 4 จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 โดยเป็นนักศึกษาที่มีสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 และไม่มีสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา จำนวน 207 คิดเป็นร้อยละ 57.5 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม เพศ ระดับชั้น และสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. จำนวน 360 คน

ตัวแปรที่ศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
เพศชาย	118	32.8
เพศหญิง	242	67.2
2. ระดับชั้น		
ชั้นปีที่ 1	66	18.3
ชั้นปีที่ 2	133	36.9
ชั้นปีที่ 3	130	36.1
ชั้นปีที่ 4	31	8.7
3. สถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ.		
กู้ยืม	153	42.5
ไม่กู้ยืม	207	57.5

ตอนที่ 2 ระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่โดยใช้ค่าเฉลี่ยของผลคะแนนเป็นตัวชี้วัดตามเกณฑ์ในการวิเคราะห์พบว่า ระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาทั้งภาพรวมและรายด้าน ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ทั้งกลุ่มรวม และกลุ่มย่อย จำแนกตาม เพศ และชั้นปีการศึกษาอยู่ช่วงค่าเฉลี่ย 3.51–4.50 ซึ่งอยู่ในระดับมาก แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตาม เพศ และชั้นปีการศึกษา

ตัวแปร	จำนวน (n)	เจตคติโดยรวม		ด้านความรู้ความเข้าใจ		ด้านความริ่รารมณ		ด้านพฤติกรรม	
		\bar{x}	S. D.	\bar{x}	S. D.	\bar{x}	S. D.	\bar{x}	S. D.
จำนวนรวมของเพศ	360	3.89	0.62	4.06	0.62	3.78	0.75	3.77	0.72
เพศ									
ชาย	118	3.94	0.58	4.10	0.63	3.81	0.71	3.86	0.65
หญิง	242	3.84	0.66	4.03	0.61	3.76	0.78	3.68	0.79
จำนวนรวมของชั้นปี	360	3.88	0.60	4.06	0.59	3.79	0.71	3.76	0.73
ชั้นปีที่กำลังศึกษา									
ชั้นปีที่ 1	66	4.06	0.49	4.18	0.49	4.04	0.62	3.93	0.59
ชั้นปีที่ 2	133	3.85	0.68	4.07	0.63	3.75	0.81	3.69	0.83
ชั้นปีที่ 3	130	3.79	0.65	3.97	0.66	3.69	0.77	3.68	0.74
ชั้นปีที่ 4	31	3.85	0.57	4.04	0.57	3.71	0.63	3.76	0.75

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากการทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นแบบอิสระต่อกัน (Independent t-test) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ระหว่างนักศึกษาเพศชาย และนักศึกษาเพศหญิง พบว่า นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านอื่น ๆ ดังแสดงในตารางที่ 4 จากการศึกษโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสา ของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ปรากฏว่านักศึกษามีชั้นปีที่กำลังศึกษาต่างกันมีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านของเจตคติด้านภาพรวม และองค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึกและอารมณ์ โดยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาด้านความรู้สึกรู้สึกและอารมณ์แตกต่างกัน คือ กลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ขณะที่ไม่พบความแตกต่างในด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตารางที่ 4 และสุดท้ายจากการทดสอบค่าความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างสองกลุ่มที่เป็นแบบอิสระต่อกัน (Independent t-test) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสา ระหว่างนักศึกษาที่มีสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ./กรอ. พบว่า นักศึกษาที่มีสถานะการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ./กรอ.ต่างกัน มีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านอื่น ๆ ดังแสดงในตารางที่ 6

ตารางที่ 4 การเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตาม เพศ

เจตคติ	เพศ	จำนวน (n)	\bar{x}	S. D.	t - test	p - Value
เจตคติภาพรวม	ชาย	118	3.94	0.58	1.37	0.17
	หญิง	242	3.84	0.66		
องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ	ชาย	118	3.94	0.58	0.95	0.34
	หญิง	242	3.84	0.66		
องค์ประกอบด้านความรู้สึกรู้สึกและอารมณ์	ชาย	118	3.94	0.58	0.66	0.51
	หญิง	242	3.84	0.66		
องค์ประกอบด้านพฤติกรรม	ชาย	118	3.94	0.58	2.26*	0.03
	หญิง	242	3.84	0.66		

* ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่มีชั้นปีต่างกัน

เจตคติ	ชั้นปีที่กำลังศึกษา	จำนวน (n)	\bar{X}	S. D.	F – Test	p – Value
เจตคติภาพรวม	ชั้นปีที่ 1	66	4.06	0.49	2.68*	0.05
	ชั้นปีที่ 2	133	3.85	0.68		
	ชั้นปีที่ 3	130	3.79	0.66		
	ชั้นปีที่ 4	31	3.85	0.57		
องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ	ชั้นปีที่ 1	66	4.18	0.49	1.71	0.16
	ชั้นปีที่ 2	133	4.07	0.63		
	ชั้นปีที่ 3	130	3.97	0.67		
	ชั้นปีที่ 4	31	4.04	0.57		
องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์	ชั้นปีที่ 1	66	4.04	0.62	3.45*	0.02
	ชั้นปีที่ 2	133	3.75	0.81		
	ชั้นปีที่ 3	130	3.69	0.77		
	ชั้นปีที่ 4	31	3.71	0.63		
องค์ประกอบด้านพฤติกรรม	ชั้นปีที่ 1	66	3.93	0.59	1.90	0.13
	ชั้นปีที่ 2	133	3.69	0.83		
	ชั้นปีที่ 3	130	3.68	0.74		
	ชั้นปีที่ 4	31	3.76	0.75		

* ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตาม สถานะการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ.

เจตคติ	สถานะการกู้ยืม กยศ./กรอ.	จำนวน (n)	\bar{X}	S. D.	t – test	p – Value
เจตคติภาพรวม	กู้	153	3.89	0.67	0.66	0.51
	ไม่กู้	207	3.85	0.61		
องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจ	กู้	153	4.03	0.65	-0.75	0.45
	ไม่กู้	207	4.08	0.59		
องค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์	กู้	153	3.80	0.82	0.58	0.56
	ไม่กู้	207	3.76	0.71		
องค์ประกอบด้านพฤติกรรม	กู้	153	3.83	0.78	1.96*	0.05
	ไม่กู้	207	3.67	0.73		

* ค่าเฉลี่ยมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($P < 0.05$)

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 360 คน ที่มีสถานะกำลังศึกษาในปีการศึกษา 2565 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ และชั้นปี พบว่าระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาทั้งภาพรวมอยู่ในระดับมาก และระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาแยกรายด้านของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ จำแนกตาม เพศ และชั้นปีการศึกษา พบว่า ด้านความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก ด้านความรู้และอารมณ์อยู่ในระดับมาก และด้านพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสถานภาพการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาด้านการแสดงพฤติกรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านอื่น ๆ เมื่อเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสา จำแนกตามชั้นปี พบว่านักศึกษาที่มีชั้นปีการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อกิจกรรม

จิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านของเจตคติภาพรวม และองค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์ โดยพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้สึกและอารมณ์แตกต่างกัน คือ กลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 1 กับกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนในชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 3 ขณะที่ไม่พบความแตกต่างในด้านความรู้ความเข้าใจ และด้านพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสุดท้ายเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่มีสถานภาพการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ./กรอ. ต่างกัน พบว่านักศึกษา มีเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในด้านอื่น ๆ

3. ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะที่ได้จากการแจกแบบสอบถาม เพื่อการศึกษาเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และสอบถามข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการปรับปรุงกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ สรุปเป็นหมวดหมู่ได้ดังนี้ 1. ด้านความเหมาะสมของสถานที่และเวลาในการจัดกิจกรรม นักศึกษาให้ความเห็นว่าการจัดกิจกรรมไม่ควรจัดที่ส่งผลกระทบกับเวลาการเรียนในชั้นเรียน และ ระยะเวลาในการทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับกิจกรรม ส่วนด้านสถานที่อยากให้จัดกิจกรรมในสถานที่ ที่รองรับเพียงพอเหมาะสมต่อกิจกรรม 2. ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรมนักศึกษาให้ความคิดเห็นว่ายอยากให้มีการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เปิดกว้างสำหรับทุกคน ทุกเพศ ทุกวัย ได้เข้าร่วมโดยเป็นกิจกรรมที่สร้างคุณประโยชน์ให้นักศึกษาได้มองเห็นความสำคัญของการทำกิจกรรมจิตอาสา 3. ด้านการประชาสัมพันธ์นักศึกษาให้ความคิดเห็นว่ายอยากให้มีการปรับปรุงด้านการประชาสัมพันธ์ให้ทั่วถึงมากกว่านี้ ให้มีการแจ้งข่าวสารผ่านแพลตฟอร์มโซเชียลมีเดียต่าง ๆ การสร้างรูปแบบการประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจและดึงดูดความสนใจให้มากขึ้น และสุดท้ายคือการพัฒนาระบบการแจ้งกิจกรรมจิตอาสาที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น และ 4. ด้านอื่น ๆ นักศึกษาให้ความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และอยากให้มีการจัดกิจกรรมต่อไป

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามสมมติฐานการวิจัย 3 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. นักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยการเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามเพศ โดยเปรียบเทียบตามองค์ประกอบของเจตคติในแต่ละด้าน ผลปรากฏว่านักศึกษาที่มี เพศ ต่างกันมีเจตคติต่างกันในด้านพฤติกรรมการแสดงออกและการปฏิบัติต่อการทำกิจกรรมจิตอาสา (Behavioral Component) ที่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบางกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ต้องออกนอกสถานที่เจอสภาพอากาศภายนอกหรือสภาพแวดล้อมต่าง ๆ และข้อจำกัดด้านสรีระร่างกายที่ไม่เหมาะสมกับกิจกรรมหรือบางหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายในกิจกรรมจิตอาสาที่ได้เข้าร่วมนั้น ๆ ไม่เหมาะสมกับเพศสภาพความถนัดต่าง ๆ เช่นในเพศหญิงอาจจะเหมาะสมกับกิจกรรมที่ใช้ความละเอียด ทำให้มีความแตกต่างในด้านพฤติกรรมที่แสดงออกต่อกิจกรรมจิตอาสานั้น ๆ ซึ่งในการทำกิจกรรมจิตอาสานั้นมีหลากหลาย นักศึกษาสามารถริเริ่มได้ตามความถนัดและความสนใจของแต่ละบุคคล และความเหมาะสมของเพศสภาพ จึงทำให้เจตคติของนักศึกษาเพศชาย และเพศหญิงต่อกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ด้านพฤติกรรมการแสดงออกจึงแตกต่างกันสอดคล้องกับงานวิจัยของอนุ (2552) เรื่องการรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่พบว่า เพศชายมีแนวโน้มความเข้มข้นของอิทธิพลจากสภาพแวดล้อมสูงกว่าเพศหญิง กล่าวคือ ในเพศชายเป็นผู้ที่มีความต้องการเป็นที่ยอมรับของสังคม และมีความต้องการพัฒนาศักยภาพของตนเองไปสู่การเข้าไปมีประสบการณ์การทำกิจกรรมอาสา ร่วมกับชมรมด้านอาสาพัฒนาจนสร้างเอกลักษณ์ในบทบาทอาสาสมัครกับชมรมขึ้นมา ซึ่งลักษณะนี้จะไม่พบในเพศหญิง ขณะที่ไม่พบความแตกต่างในด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริสุข และคณะ (2558) เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศแตกต่างกัน มีพฤติกรรมจิตสาธารณะโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะคณะและมหาวิทยาลัยมี

นโยบายที่จะให้การสนับสนุนนักศึกษาทุกคณะในการทำกิจกรรมในด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นการแสดงออกซึ่งศักยภาพและความพร้อมของนักศึกษาในการเข้าร่วมกิจกรรม โดยเริ่มตั้งแต่สโมสรนักศึกษาในแต่ละคณะ ได้มีการจัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อเสนอของบประมาณ ในการดำเนินงานกิจกรรมให้แก่ นักศึกษาของคณะ ทำให้นักศึกษาไม่ว่าจะเพศชายหรือเพศหญิง หากมีความสามารถ มีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ก็สามารถทำได้

2. นักศึกษาที่มีระดับชั้นปีต่างกัน มีเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน

จากผลการวิจัยการเปรียบเทียบระดับเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จำแนกตามชั้นปี พบว่านักศึกษาที่อยู่ชั้นปีที่แตกต่างกันก็มีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยรวม และเจตคติด้านความรู้สึกและอารมณ์แตกต่างกัน (Affective Component) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากนักศึกษาที่มีประสบการณ์และวุฒิภาวะไม่เท่ากัน การคุ้นเคยกับการทำกิจกรรมและกลุ่มเพื่อนที่ชักชวนออกมาทำกิจกรรมจิตอาสา หรือเป็นการรวมกลุ่มกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อเป็นผู้นำในการทำกิจกรรมจิตอาสาในบางกิจกรรมนั้นส่วนใหญ่จะเป็นนักศึกษารุ่นพี่เป็นผู้นำในการทำกิจกรรม ประกอบกับนักศึกษาที่กำลังเริ่มเข้ามาศึกษาใหม่ยังไม่เห็นหรือได้เจตตัวอย่างหรือแบบอย่างการทำกิจกรรมจิตอาสา ทำให้เจตคติที่มีต่อการทำกิจกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับที่แตกต่างกันออกไปจากรุ่นพี่ ที่ผ่านการเห็นตัวอย่างการทำกิจกรรมการถูกชักชวนจากกลุ่มเพื่อน ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับมุมมองการทำงาน การวางแผนของ แต่ละบุคคล หรืออาจจะเป็นเพราะเงื่อนไขด้านเวลาในการเรียนของแต่ละช่วงชั้น และกิจกรรมอื่นๆ นอกเหนือจากกิจกรรมจิตอาสาที่นักศึกษาจะต้องเข้าร่วม ทำให้นักศึกษาที่อยู่ชั้นปีแตกต่างกันมีเงื่อนไขในการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาที่แตกต่างกันออกไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตยา (2552) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร และพบว่าพฤติกรรมอาสาของนักศึกษาในกรุงเทพมหานครแปรผันตามชั้นปีที่ศึกษา ทั้งนี้ชั้นปีที่เพิ่มขึ้นมีอิทธิพลต่อการทำกิจกรรมอาสา เพราะชั้นปีที่ศึกษาเป็นตัวบอกถึงระยะเวลาการเข้าศึกษา และเมื่ออยู่ชั้นปีที่สูงขึ้นย่อมมีโอกาสที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้มากกว่า มีความคุ้นเคยกับสิ่งแวดล้อมมากกว่าจึงมีการรับเอาค่านิยมที่สถาบันการศึกษาปลูกฝังความรับผิดชอบต่อสังคม และการเป็นผู้นำชักจูงหรือเชิญชวนให้รุ่นน้องเข้ามาทำกิจกรรมอาสาอีกด้วย เช่นเดียวกับงานวิจัยของ กิตติ (2553) ที่ทำการศึกษาเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของนักศึกษาคณะศิลปศึกษา สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีแตกต่างกันมีเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. นักศึกษาที่มีสถานภาพการกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. ต่างกัน มีเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาแตกต่างกัน

จากการวิจัยพบว่าในนักศึกษาที่มีสถานภาพกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. กับนักศึกษาที่ไม่มีสถานภาพกู้ยืมกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. มีเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ แตกต่างกันในด้านพฤติกรรม (Behavioral Component) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเนื่องจากการกำหนดเงื่อนไขของการนำกิจกรรมจิตอาสาไปเป็นหนึ่งในส่วนในองค์ประกอบของการยื่นกู้เงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. นั้น ทำให้นักศึกษารู้สึกถึงการบังคับให้ทำกิจกรรมจิตอาสา โดยอาจจะไม่ใช่ความสมัครใจและความเต็มใจของนักศึกษา ทำให้พฤติกรรมการแสดงออกถึงเจตคติที่มีต่อจิตอาสาแตกต่างกันออกไป ทั้งที่ทางกองทุนไม่ได้กำหนดค่าชั่วโมงการทำกิจกรรมไว้สูงมาก แต่อาจจะทำให้นักศึกษารู้สึกเสียเวลาในการออกมาทำกิจกรรมจิตอาสาเพื่อสะสมชั่วโมงการทำกิจกรรมไว้เป็นหลักฐานในการยื่นกู้กองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา กยศ. / กรอ. ในปีถัดไป อีกทั้งทางกองทุนฯ ยังได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาเลือกที่จะเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาที่ตนเองสนใจทั้งในและนอกรั้วมหาวิทยาลัย และยังเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้สร้างกิจกรรมจิตอาสาด้วยตนเองตามความสนใจร่วมด้วย

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ประโยชน์

1. จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกัน มีเจตคติทางด้านการแสดงพฤติกรรมแตกต่างกัน ดังนั้นหน่วยพัฒนาคุณภาพนักศึกษาคณะมนุษยศาสตร์ ควรจัดกิจกรรมที่เหมาะสมกับทุกเพศ เพื่อลดข้อจำกัดเรื่องเพศ และสร้างเจตคติที่ดีด้านการแสดงพฤติกรรมต่อการทำจิตอาสา

2. จากผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่มีชั้นปีต่างกัน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีระดับเจตคติทั้งภาพรวมและรายด้าน มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าทุกช่วงชั้น ดังนั้นควรมุ่งเน้นการสร้างกิจกรรมที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมเจตคติที่มีต่อกิจกรรมจิตอาสาของคณะมนุษยศาสตร์ให้นักศึกษาในช่วงชั้นดังกล่าว

3. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษายังไม่เข้าใจถึงเหตุผลของการนำชั่วโมงการทำจิตอาสา มาเป็นเงื่อนไขในการกู้ยืมเงินกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ดังนั้นคณะกรรมการกองทุนให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา ควรสื่อสารข้อมูลวัตถุประสงค์นโยบายของกองทุนที่ถูกต้อง เพื่อให้นักศึกษาได้รับรู้ เข้าใจ และตระหนักถึงประโยชน์ของการทำกิจกรรมจิตอาสา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติที่มีต่อกิจกรรมด้านวิชาการที่จัดโดยคณะมนุษยศาสตร์ เพื่อให้การจัดกิจกรรมด้านวิชาการเกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามเป้าหมายของคณะมนุษยศาสตร์ และความต้องการของนักศึกษา

2. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจจะเพิ่มตัวแปรด้านสาขาวิชาของนักศึกษา ซึ่งอาจจะมีผลกับเจตคติต่อกิจกรรมจิตอาสาของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา พัทพงษ์. 2552. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีพฤติกรรมอาสาของนิสิตนักศึกษาในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร. 143 หน้า.
- กิตติ อัดถาผล. 2553. การศึกษาเจตคติต่อวิชาดนตรีไทยของนักศึกษาคณะศิลปศึกษาสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร. 82 หน้า.
- บุญชม ศรีสะอาด. 2554. การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 9. บริษัท สุวีริยาสาส์น จำกัด. กรุงเทพมหานคร. 219 หน้า.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2558. ประกาศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ข้อกำหนดพฤติกรรมด้านคุณธรรม. จริยธรรม ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ลงวันที่ 22 กันยายน 2558.
- ศิริสุข นาเคเสนีย์ ชูลี ปัญงะผลินกุล และศศิวิมล โมอ่อน. 2558. รายงานวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. นครปฐม. 76 หน้า.
- ศุภวัฒน์ ปัสสราภาญจน์. 2553. เจตคติของนักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ชั้นปีที่ 2 ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา: รายวิชาการบริหารการปกครองท้องถิ่นเปรียบเทียบและการบริหารงานคลังและงบประมาณ. [Online]. Available: https://www.researchgate.net/profile/Papasarakan_Pom/publication/259531067_cetkhtkixngnaksuhsahlaksutrathprasasnsastrchanpithi_2_-2-53.doc. (สืบค้นเมื่อ มิถุนายน 2565).
- ศูนย์สื่อสารองค์กรและนักศึกษาเก่าสัมพันธ์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2562. คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (CMU Smart Student). [Online]. Available: <http://prcmu.cmu.ac.th/scoop-detail.php?sco>. (สืบค้นเมื่อ 28 มกราคม 2562).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนายกรัฐมนตรี. 2560. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ.2560-2564. สำนักงานนายกรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร. 22 หน้า.
- สำนักส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพนักศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2561. ยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2561-2564. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพมหานคร. 36 หน้า.
- อนุ เจริญวงศ์ระยัย. 2552. การรับรู้สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษาและลักษณะส่วนบุคคลที่เอื้อต่อการเป็นอาสาสมัครอย่างยั่งยืนในนักศึกษาระดับปริญญาตรี. ปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพมหานคร. 254 หน้า.
- Yamane, T. 1967. Statistics: an introductory analysis. Harper & Row. New York. 1130 pages.